

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ven. Viri Thomæ Malleoli A Kempis, Canonici Regvlaris
Ordinis D. Avgvstini. Opera Omnia**

Thomas <von Kempen>

Dvaci, 1625

Admodvm Reverendo In Christo Patri Ac Domino, D. Leonardo Bettenio,
Celeberrimi apud S. Trudonem cœnobij, antistiti dignissimo. Henricus
Sommalius è Societate Iesv, S. P. D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45790)

ADMODVM

REVERENDO
IN CHRISTO PATRI
AC DOMINO,
D. LEONARDO BETTENIO,

Celeberrimi apud S. Trudonem cœnobij,
antistiti dignissimo.

Henricus Sommalius è Societate IESV, S. P. D.

^a Plutarch. 1. 2
in vitam
Alexandri
magni.
Plin. 1. 7.
nat. hist. c.
29.

^b Q. Cur-
tius de re-
bus Alexā-
dri magni,
l. 5.

Voguento-
rum scri-
niolum, re-
positorium
operum
Homeri.

Medica-
mentorum
scriniolū.

Alexandro Macedoni servit, cum Davium (b qui
deinde aureis vinctus catenis, in eius manus est
traditus) prostigasset, gazæ regia direpta, oblatū
à milite suo, magni instar muneris seriniolum
quoddam perelegans, & affabre factum, opere magnifico, auro
gemmisque ditissimum: nihil ut ex omnibus barbaris opibus
(centum octoginta millium talentorum) aut pretiosius aut splē-
didius hominū oculos animosq; in se cōverterit. Quod ubi ille in
manus sumpsit, & ut sua dignum maiestate, cupide ultro ci-
troque contemplatus est: non minus artificij quàm precij admi-
ratione suspensus, quasuit è purpuratis suis, quidnam in co-
Darius asservare consuevisset? Responderunt, eius fuisse
μυροδοχίον. Tum ille: Faxo, inquit, in posterum, ut non un-
guenta pigmentaq; regia, sed Iliadem Homeri, quā multo cha-
riorem habeo, custodiat. Sit itaque non μυροδοχίον mibi, sed
Ομηροδοχίον. Hunc enim scriptorem Alexander assidue lecti-
tans, eundem & vitæ suæ ducem, (quem rei militaris
viaticum appellare solitus erat) & rerum domi militiaeque
gerendarum, velut certissimum sequebatur authorem.

2. Sed quorsum, inquires, tam longè petita hæc narratio? En
habet à me T. R. P. nobile hoc Nattheion: quod, sine precij sine
digni-

dignitatem asstimes, illi, de quo dixi, longè præponderatè aureo-
 lum, inquam, religiosissimi viri Thomæ à Kempis Libellum,
 Fuguento illo redundantem, quo mentes mortalium ad immor-
 tales delicias ungantur. Hunc ego, dum bibliothecam Canoni-
 corum regularium Divi Martini Lonani perlustro, in ea, tan-
 quam in alia Gaza, auctoris manu scriptum (quod Græci
 εὐτόξα καὶ φαν dicunt) & pretiosius μυσθὸν, & diuino-
 rem Homero, reperi. Hoc verò Apophoretum, his ineuntis an-
 ni auspicijs, T. R. P. pro mea perpetua, ac totius nostræ Socie-
 tatis, in eam voluntate, do, dono, consecro. At nihil inquis
 novi? Immo verò: ut novus iam annus nobis oritur; ita posi-
 ta vetustate, novus hic liber lucem aspicit. Etenim, quod Divus
 Hieronymus, & suis & probatissimorum operibus accidisse, nō
 semel conqueritur, pariter huius libro euenisse, mihi quàm cer-
 tissimum est: ut nimia librorum cura dixerim, an incuria,
 labyrinthum errorum inuenerit: Dum corrigere audent, que
 non capiunt; vel quæ simpliciore stylo ipse auctor conscripserat,
 ornare student. Quin etiā eò sunt progressi, ut non verba tan-
 tùm auctoris: sed subinde etiam sensum inuenterint, sententi-
 as integras transposuerint: nonnulla prætermiserint, quædā demque
 inseruerint de suo. Quæ omnia, bona fide restitui, ex autogra-
 pho scriptoris, quod nuper, Dei beneficio, in manus nostras
 venit. Aliorum esto iudicium, an bene utiliterque operam
 meam collocauerim.

3. Quartus porro liber, de augustissimo Eucharistia sacra-
 mento, tribus illis prioribus rectissimè adnectitur: quod ex
 communionem sacrosanctorum mysteriorum, vis omnis imi-
 tandi Christum, in homines deriuetur. Soli hæretici (quorū per-
 uersis dogmatibus aduersatur) in hunc non modo dentes, sed
 cultros quoque stringunt: impij scilicet in libris pijs hospites,
 aut hostes potius capitalissimi. Quidam ex hoc genere, non ita
 pridem (quo supercilio? qua seueritate?) expolire stylū ope-
 ris huius aggressus, primò pedibus illud truncavit, quarto lā-
 bro profusus amputato. Deinde reliquo in corpore, inspersis ver-
 borum sententiarumque floribus, non ornauit, sed turpiter de-
 formauit:

Strenā.

In epist. ad
 Luciniam:
 In præfa-
 tione in
 Chronicō
 Eusebij: &
 sæpè alibi.

formavit: suavitatem non sensit, verè pietatis gustum non habuit: persuadendi efficaciam ademit, nervos virtutis incidit: denique ipsam quasi animam auctoris elisit. Impudentem hominem, qui mellifluum non lingua, sed animi ac virtutis magistrum (cuius documētis excolere & perficere pectus sua debuerat) tam indignis modis tractavit: perinde ac si ipsa virtus, suis non contenta ornamentis, veritate, candore, maturitate, pigmenta siccumque puerilem desideret. Verùm, quod Divus Augustinus sibi narrat contigisse, cum necdum catechumenus in sacram scripturam (qua & ipsa veritatis cultiva fucata non amat eloquentiam) curiosus irrumperet, id etiamnum ingenijs accidit curiosis, ut libellos huiusmodi ob stultitiam aspernentur. Institui, inquit Divus Augustinus, animum intèdere in scripturas sacras, ut viderem, quales essent. Et ecce, video rem non compertam superbis, neque nudam pueris, sed incessu humilem, successu excelsum, & velatam mysterijs. Et non eram ego talis, ut intrare in eam possem, aut inclinare cervicem ad eius gressus. Non enim sicut modò loquor, ita sensi, cum attendi ad illam scripturam: sed visa est mihi indigna, quam Tullianæ dignitati compararem. Tumor enim meus effugiebat modum eius, & acies mea non penetrabat interiora eius. Verumtamen illa erat, quæ cresceret cum paruulis. Sed ego dedignabar esse paruulus, & turgidus fastu, mihi grandis videbar. Quocirca merito idem Divus Augustinus & sanctus Hieronymus, (at qui viri!) quo dilucidius sacras literas explicarent, in Grammaticorum regulas ac præcepta, scientes videntesque impingere nihil verebantur.

4. Ceterum quanta sit huius libelli dignitas, qua se omnibus longè latèque probavit, vel ex hoc liquido patet, quod post sacros codices, nullus tam crebrò typis fuerit excusus: nullus tam cupide ab omnibus expetitus ac lectuatus, à summis, medijs, infimis: nullus, qui in tam varias sit linguas transfusus, atque omnium calculis approbatus. Referam hic, quod, nisi gravissimis testimonijs

Lib. 3. confess. cap. 5.

Aug. in pf. 138. ad versiculum. Nō est occult. cor meum. Et Hier. in 6. 40. Ezech.

nijis niteretur, incredibile videri possit. Cum quidam è nostra Societate IESV, ante annos plus minùs duodemginti, Argirium Mauritania profectus fuisset, pretium redemptionis captiuorum laturus, Rex, qui aliquando Christianus fuerat, eum in suam duxit bibliothecam, varia libellorum suppellectili instructam. Varios hic illi codices visendos porrigit, atque in huius libellum Thomae à Kempis, de imitando Christo, vulgari Turcarum lingua cõuersum. Adiecit autem, pluris se unicum illum facere, quam reliquos omnes Mahumetanorum. Superuacaneum hic esset percensere mirabiles, ex huius libelli lectione, animorum metamorphoses, innumerásque eorum conuersiones: quos ad arctam salutis semitam, à via lata & spatiosa, traduxit. Praesertim, cum & ille plerisque notè sint; & procline sit cuique, in semetipso experiri, quae quãtaque mutatio dexterae. Excelsi, si vel leuiter eius doctrinam delibavit, mox consequatur. Audiuì ego non raro, viros optimos, & in authorum optimorum lectione diu multumque versatos, qui de hoc opusculo dicerent, se, cum maestitia animi vel molestijs alijs afflicti affectique fuisset, subito lectione unius modò capituli, in quod fortè incidissent, moerorem omnem absterfisse animumque à molestijs auocasse.

§. Vtinam ergo, ut finem aliquando faciam, utinam inquans uniuersi Christiani, maximè verò religiosi viri, ad huius libri præcepta, vitæ suæ cursum dirigant: hunc ductorè doctoremque fidelissimum sequantur: & ita ad omnem virtutè, eorum mentes efflorescant. Vtinam, quod de Homero Alexandrum fecisse antiquitas memorat, (Iliadem eius nimirum semper unà cum pugione sub puluino habuisse) suo semper in sinu thesaurum hunc gestent; neque diem præter labi patiantur, quo non aliquid inde utilitatis depromant. Quid ni enim, quod Ciceronem dictitare solitum accepimus, Terentius familiaris meus, hoc ipsum transferentes ad authorem nostrum, verè dicamus: Thomas à Kẽpis familiaris meus: aut potius dux & magister vitæ meæ. Fidenter siquidem, & magna cum omnium approbatione asseuero, in hoc authore, totius Christianæ philosophiæ

Plutarch.
vt supra.

Cicer. lib.
de Amicitia.

losophiae compendium contineri. Quare sicut nemini, nisi pro
 pio, potest displicere: ita pijs omnibus, nō potest non summo
 placere. Quin etiam, quod de parente dixit eloquentia. Qui
 tilianus, Ille in eloquentia se profecisse sciat, cui Cicero
 ro valde placebit: Ego, si de Thoma nostro similiter gloria
 ri voluero, non ero insipiens. Veritatem enim dicam: nō
 cui ipse placet, confidat, quicumque ille est, plurimū se in imi-
 tatione Christi, sui que victoria; nec non in virtutum studi-
 affectionūque suarum mortificatione, profecisse. Cōtra verū
 fundamenta necdum solida illum iecisse pietatis, cui tantus an-
 thor displicet. Vale, Reuerende presul. Vitam autem T. R. P.
 exopto, cum Christi gratia, diuturnam. Louanij, 1568. Kalendas
 Ianuarij.

Libr. 10.
 Institut.
 Oratoria-
 rum.

TOMI